

Motion till riksdagen 2013/14:U222

av **Bodil Ceballos m.fl. (MP)**

Stöd till MR i konflikt- och postkonfliktländer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte fasa ut bistånd i konflikt- och postkonfliktländer där Sverige drivit ett långsiktigt MR-bistånd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör erbjuda sitt aktiva stöd till fredsprocessen i Colombia.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige via ambassaden bör ha en stark och tydlig närvaro i Guatemala med fokus på stöd till demokrati och rättsstatsbyggande.

Bistånd

Det är glädjande att Guatemala och Colombia fått åtminstone ett års respit innan biståndet eventuellt fhas ut. Frågan har diskuterats flitigt under våren och vi är glada att budskapet från civilsamhällets organisationer, berörda länders ambassader, övriga partier i riksdagen faktiskt lett till ett uppskov och ställningstagande i ett senare skede.

Det vore nämligen mycket olyckligt om Sverige inte har en fortsatt närvaro också med bistånd i nämnda länder – inte minst utifrån den resultatagenda regeringen beslutat för biståndet då vi just i Latinamerika börjar kunna uppvisa goda resultat efter många års långsiktigt arbete för att stärka respekten för mänskliga rättigheter och rättsstaten. I Latinamerika har vi funnits länge, och vi har varit en viktig aktör i freds- och försoningsprocesser, för arbete för demokrati och mänskliga rättigheter och inte minst för kvinnors rättigheter.

Att lämna länder där varken fred, försoning, demokrati eller mänskliga rättigheter är säkerställda och som dessutom präglas av stor fattigdom i vissa

Fel! Okänt namn på

delar av befolkningen är att under arbetet med att nå de goda resultat vi värnar ge upp på halva vägen. När det gäller Colombia och Guatemala snubblar vi i så fall på mållinjen. Men det är inte bara vi som inte får skörda frukterna av många års idogt arbete. Vi som åker hem behöver inte leva i fruktan som de vi lämnar kvar gör. Svaga och utsatta grupper lever med ständiga kränkningar, fruktan och risk att mördas, försvinna, torteras etcetera. De konsekvenser en eventuell utfasning får för människorna i berörda länder måste beaktas.

I både Colombia och Guatemala står det svenska biståndet för politisk närvaro, för säkerhet, för tryggheten att inte vare sig myndigheter, gerilla, paramilitärer eller andra aktörer kan agera utan att uppmärksammas. Utan bistånd från utlandet försvinner drygt 90 procent av all finansiering till Colombias många MR-organisationer. I Guatemala kanske hela 100 procent. Det är genom MR-organisationerna vi i huvudsak får reda på de brott mot mänskliga rättigheter som begås i nämnda länder. Det är högst osannolikt att de skulle få motsvarande stöd av deras respektive stater om det utländska biståndet minskar eller tas bort helt. Sverige har i dag ett mycket gott rykte som försvarare av mänskliga rättigheter och som en aktiv och trofast aktör i fredsprocesserna och MR-arbete. MR-organisationer är mycket oroade över de signaler som kommit från Sverige om utfasning av bistånd till Colombia och Guatemala.

Fredsprocess och postkonflikt i Colombia

Sverige har i Colombia mycket gott rykte även bland parlaments- och kongressledamöter för vårt långvariga arbete att stärka arbetet med mänskliga rättigheter och ge stöd till fredsprocessen. Sverige ses som ett land som agerar utan egenintresse. Utan Sveriges stöd skulle inte heller den viktiga ombudsmannarollen för mänskliga rättigheter ha funnits. Det är därför synd att Sverige inte velat ha en mer framträdande roll i de fredsförhandlingar som nu pågår.

Den colombianska fredsprocessen är inne i ett känsligt skede. Stort hopp har satts till samtalen i Havanna men de är långt ifrån i hamn och parterna står fortfarande långt ifrån varandra. Havannaprocessen omfattar inte andra grupper än Farcgerillan, vilket är ett problem i sig. Det talas dock om att påbörja förhandlingar också med ELN-gerillan och som eventuellt kommer att genomföras i Montevideo. Det sätts stort hopp till fredsförhandlingarna från civilsamhället, och president Santos, som vill bli återvald för ännu en period, behöver visa resultat. Han talar bl.a. om att genomföra en folkomröstning men det är oklart vad som kommer att innefattas i den. Att förslaget kom som ett ensidigt utspel från Santos, utan tidigare dialog med samtalsparten i Farc, föll inte i god jord och ledde till att förhandlingarna sköts på framtiden. Invånarna uttrycker att säkerheten i landet, som blivit något bättre senaste åren, nu åter har försämrats och allehanda våldsamma grupper är aktiva. Mycket återstår innan fred i Colombia är vunnen. Vi anser därför att Sverige mer aktivt ska stötta fredsprocessen, bl.a. genom att erbjuda aktivt stöd till förhandlingar med andra grupper, som ELN. Viktigt är också att tänka in tiden då Colombia träder in i postkonflikt istället för konflikt och fortsätta med stöd i övergången

Fel! Okänt namn på

till ett fredligt samhälle. Med tanke på alla olika aktörer som använder våld i Colombia kommer det att behövas stöd under en lång tid framöver.

Väg till demokrati och rättsstat i Guatemala

Guatemala är ett tydligt exempel på att allt inte är vunnet när den väpnade konflikten upphör och demokrati införs. Säkerheten i Guatemala är i princip icke existerande och motsättningarna mellan olika aktörer är enorma. En av de riktigt stora konflikterna är mellan urbefolkningen och multinationella företag som av staten får tillstånd att exploatera markområden utan att samråd genomförs i vederbörlig ordning. Under besök i Guatemala framkom önskan om stöd att driva rättsprocesser mot staten och rättsligt stöd att försvara sig mot staten mot diverse anklagelser. Det är knappast något som vi kan förvänta oss att staten Guatemala kommer att bistå dem med, även om de borde. Sverige fick för några år sedan besök av Guatemalas dåvarande utrikesminister som var tydlig i sitt budskap att Guatemala inte ville ha något bistånd förmedlat av civilsamhällets organisationer. Svenskt bistånd uppfattades stödja terrorism, det vill säga ursprungsfolkets mycket legitima krav att säkra samrådsprocesser vid exploatering av deras marker. Under de senaste åren har flera människor dödats antingen vid manifestationer eller i utomrättsliga avrättningar. Även i Guatemala har det svenska stödet inneburit en trygghet för MR-organisationer att omvärlden håller ett vakande öga på vad som sker i landet och att regeringen inte kan behandla medborgarna i strid med internationell rätt eller i strid med den egna lagstiftningen. Guatemala vill inte gärna bli granskade av omvärlden och landet har lång väg kvar innan man kan säga att det är en stabil demokrati där respekten för allas mänskliga rättigheter garanteras. Sverige har spelat en viktig roll i den tidigare fredsprocessen och bör fortsätta att spela en viktig roll i bygget av demokrati och en fungerande rättsstat. Det kan vi göra inte bara genom bistånd utan genom att via ambassaden ha en stark och tydlig närvaro i landet med fokus på stöd till demokrati och rättsstatsbyggande.

Stockholm den 1 oktober 2013

Bodil Ceballos (MP)

Peter Rådberg (MP)

Mehmet Kaplan (MP)

Valter Mutz (MP)

Jan Lindholm (MP)